

Reglabs analytikernätverk onsdag den 25 maj: Anteckningar

Inledning

- Sigrid Hedin, Tillväxtverket och Wolfgang Pichler, Tillväxtanalys introducerade kort nätverkets inriktning och aktiviteter hittills.

<p>Ramverk</p> <p>Tematik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regional utvecklings/tillväxtpolitik <p>Analys som hantverk, t ex:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problemformulering • Frågeställningar • Teori och begrepp • Metod och material • Resultat • Slutsatser & rekommendationer • Kommunikation • Processer <p>Hur?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nätverk • Träffar – ca 1 gång/halvår 	<p>Reglabs analytikernätverk: Hittills</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ 9 december, 2014, Stockholm (omstart) ■ 21 april, 2015, Stockholm Tema: <i>Mångfald och integration</i> ■ 6 oktober, 2015, Karlstad Tema: <i>Visualisering av analys och statistik</i> ■ 27 januari 2016, Stockholm Tema: <i>Jämförelser och jämförbarhet</i> ■ 25 maj 2016, Stockholm Tema: <i>Nyttiggörande av analysunderlag i politiska beslutsprocesser</i> <p>Se http://www.reglab.se/analytikernatverket/ för mer info</p>
--	---

- Inom Reglab pågår en studie om varför utrikes föddas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden skiljer sig åt mellan olika platser <http://www.reglab.se/integration/>. Bo Wictorin, Regionförbundet Sörmland leder arbetet.

Aktuellt i regionerna: Vad är på gång som kan intressera kollegerna?

Tematik	Verktyg	Aktörer
<p>Kollektivtrafik</p> <ul style="list-style-type: none"> • Norrbotten inväntar resultat från utredning om nattåg. • Mälardalstrafik genomför studier http://www.malab.se/allmant <p>Besöksnäring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Västerbotten: Framtagande av besöksnäringens analyser <p>Uppföljning och utvärdering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionerna har fått Statskontorets studie av uppföljning av UO 19 1.1-medlen (projektmedel) på remiss. • Västerbotten, Jämtland-Härjedalen samt Västernorrland genomför ett gemensamt projekt kring uppföljning och lärande, ser gärna gemensamma aktiviteter med andra regioner. Analytikernätverket skulle kunna delta i en mer tekniska diskussion av arbetet. • Bra när man följer upp och analyserar efter RUS-mål, t ex kopplar utvärdering och måluppfyllnad, bra när analys inte blir fristående utan kopplar till övergripande mål • Reglabs nätverk för utvärdering planerar en träff 20 alt. 21 juni, bl a med deltagande från NESTA Se http://www.reglab.se/utvardering/ för mer info <p>Jämförd regional tillväxt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Många regioner förbereder ansökan till Tillväxtverkets utlysning som stänger 22 juni. Här kan regional och nationell nivå dela erfarenheter kring metoder, men kort om tid och mycket att förbereda. 	<p>Supercross</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalarna har nu tillgång till Supercross <p>Reglab BRP+</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbetsprocessen fortsätter. <p>GIS</p> <ul style="list-style-type: none"> • GIS-nätverk (Nadja Jernelius, Region Västerbotten samordnar) hade möte 23 maj. • Tips om gratisverktyg Q-lik, http://global.qlik.com/se/explore/products/sense/desktop <p>rAps</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionala representanter efterfrågade mer information om utvecklingen. Både RIS och prognosarbete är uppe, men SNI-ska göras om. Detta tar lite tid. Sverker Lindblad informerade att rAps flyttas över till Tillväxtverket 1/1 2017. Näringsdepartementet hoppas att överföringen innebär större möjligheter att arbeta med rAps mot regionala aktörer. Men frågor måste hanteras, t ex sekretess. Näringsdepartementet för dialog med SCB och Tillväxtverket om sekretessfrågor under hösten. • Statistikuttag innehåller mer sekretessbelagda uppgifter än tidigare, t ex försvinner 10 procent av anställda i sysselsättningsdata, detta bortfall gör att det är svårt att använda data • Kurstillfällen / utbildning efterfrågades då regionerna har många nya medarbetare. Dock behöver arbetet med SNI-indelning avvaktas innan det är värt att ge en utbildning till "nya" rAps. 	<p>OECD: Territorial reviews</p> <ul style="list-style-type: none"> • Territorial Review NSPA samt uppföljningsstudie av Territorial Review Sweden kommer att vara klara vid slutet av året. Spridning av resultaten i form av konferenser i slutet och början av året är att vänta. • Även en stråkanalys av den Skandinaviska arenan (Köpenhamn/Skåne – Oslo innehållande 3 delstudier av Oslo, Västsverige och Skåne samt en helhetsanalys kommer att genomföras. <p>ESPON 2020 programmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • ESPON-programmet är i full gång. Se https://www.espon.eu/main/ Tillväxtanalys är fram till årsskiftet nationell kontaktpunkt (därefter Tillväxtverket), regioner har möjlighet att inkomma med förslag på studier. Tillväxtanalys är gärna med i en sådan diskussion. Analytikernätverket kan involveras mer i ESPON:s arbete. Ta kontakt med Wolfgang om intresse finns!

Tema: Kunskapsunderlag i politiska beslutsprocesser

Vad är viktigt för att få till en bättre användning av analysunderlag i politiska beslutsprocesser?

- *Etablera dialog och forum* mellan analytiker och politiker. Undvik "sondmatning" av information. Ställ frågor till mottagaren av analysunderlaget under hela processen.
- *Förtroende*: Analysverksamhet kräver att man har mottagarens förtroende och vill mottagarens bästa. Detta kräver en fungerande dialog mellan de som gör analyser och de som är beslutsfattare. Eftersträva ett systematiskt forum för att bygga förtroende.
- *Uthållighet* från analysverksamheten.
- *Förberedelse för användning* – tydliggör användning tidigt i processen.
- *Säkerställ verksamhetskoppling*: Exv. genom analys peka på konsekvenser, väcker intresse t ex stort intresse om någonting kommer att börja kosta pengar / innebära besparingar.
- *Sätt in kunskap i policysammanhang* från början för att säkerställa policyrelevans, t ex tänk policytermer och vilka perspektiv som behövs lyftas.
 - Regional demografisk utveckling (bilaga till Långtidsutredningen) är ett bra exempel. Se <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2015/12/sou-2015101/>
- *Formulera förslag för att säkerställa beslut och att inte "analysunderlag" blir ett informationsärendet*. OECD skriver alltid policyrekommendationer medan andra aktörer håller sig till att beskriva hur det ser ut. Men stor skillnad mellan OECD och regioner – risk att få en politisk färg om man tar ställning. Men det går att tala om olika utvecklingsvägar inte att välja en, t ex så här ser det ut så här - vilken rådighet har vi att agera inom denna fråga.
- *Paketering*: Svårt att exv. förklara BRP+ för den interna controller-enheten i organisationen i nuläget.

Vilka framgångsfaktorer kan identifieras för att få till en användning av kunskapsunderlag?

- Ledarskap / chefskap: Det måste finnas ett intresse för kunskap på en hög nivå.
- Säkerställ mottagarkapacitet.
- Hjälptill att beställa.
- Processledning behövs för tolkning av analys.
- Tillämpa ett "åsneperspektiv" - sälja genom att lyssna (stora öron och liten mun)
- Mälardalsrådets arbete med "En bättre sats" (<http://www.enbattresits.se/>) lyftes fram som ett bra exempel på kunskapsunderlag samt en tydlig involvering av politiker och tjänstemän.

Presentation: Strukturbild Skåne, Anna Liljehov, Region Skåne

Presentationen gav exempel på att det verkligen behövs förankring och uthållighet i analysprocesser. Arbetet med Strukturbild Skåne är ett arbetssätt och process som pågått i över tio år. Syftet var få till ett regionalt perspektiv i den fysiska planeringen under en period då Region Skåne inte hade ett uttalat uppdrag kring tematiken. I och med att förankring är viktigt så har arbetet fått ta lång tid. Politiker har varit starkt engagerade från början. En styrgrupp innehållande bland annat politiker från Skånes "4 hörn" samt kommunförbundet har funnits sedan start.

Efter att bedrivits som projekt ett flertal år blev Strukturbild Skåne en del av Region Skånes ordinarie verksamhet för några år sedan. Förankring har skett hela tiden för att exempelvis introducera nya politiker. Detta har skett genom exempelvis besöksturnéer till de skånska kommunerna för att träffa politiker och tjänstemän. Det är också viktigt att involvera regionala politiker. Eldsjälar har bytts ut under tiden – men nya har tillkommit.

Arbetet har präglats av tre delar; gemensam kunskapsbas, kontinuerlig dialog och gemensamma strategier. Denna modell kan användas i flera sammanhang. Innehållsmässigt har kartanalyserna uppskattats av kommunerna. Efter framtagande och

spridning av kunskapsunderlag har kommunerna och regionen kunnat enas om en inriktning och ta arbetet till nästa steg samt göra ställningstaganden för utvecklingen. Ett viktigt resultat av processen är att peka ut kärnstäderna som ska ta ett särskilt ansvar för utvecklingen tack vare kunskapsmaterialet. Kunskapsmaterialet har till exempel använts för att formulera kriterier för att identifiera kärnor, dessa kriterier var befolkningsmängd, branschbredd samt positivt pendlingsnetto.

Kommunikation lyftes fram som ett viktigt verktyg i processen. Politiken behöver tydliga budskap som är kommunikativa. Två citat från arbete som har använts är:

80% av marken inom 1 km från Skånes tågstationer är i dagsläget obebyggd

Genom att förtäta i befintliga stationslägen skulle vi kunna fördubbla Skånes befolkning

Visualisering har också varit betydelsefullt för att paketera kunskap. För detta ändamål har Region Skåne använt sig mycket av extern hjälp och det är viktigt att involvera visualiseringsexpertis tidigt i processen. Det är dock viktigt att vara mycket involverad själv för att förklara vad materialet ska användas till samt säkerställa att budskapet fungerar för målgruppen. Ibland har de behövts vissa justeringar– exempelvis arbeta med ett flerkärnigt Skåne och inte ”miljonstaden”.

Processen har definitivt inneburit att det gått att få med rumsligt perspektiv i Skånes nya regionala utvecklingsstrategi. Arbetet kopplar mycket väl an till infrastrukturplaneringen och många andra områden relaterar till de ställningstaganden som arbetet har genererat. Strukturbild Skåne kopplas idag också ihop med innehållet i kommunala översiktsplaner.

Näringsdepartementet som har följt arbetet från start konstaterade att det behövs en systematiserad dialog för att bygga förtroende. Framtagande av bra underlag, särskilt kartor, har varit viktigt för att medvetandegöra att fysiska strukturer är viktiga för den regionala utvecklingen.

Resursmässigt är antalet medarbetare som är involverade i arbetet i dagsläget omkring 10 personer. Arbetsgruppens storlek har dock varierat under åren och varit nere på 4-5 personer. Det går att få till resurser om bara viljan finns. Huvudsakliga arbetsuppgifter är genomförande av olika projekt såsom utveckling av stationsnära läge och havsplanering. Region Skåne är också remissinstans för kommunala översiktsplaner och detaljplaner. En annan aktivitet är framtagande av Tema-PM, seminarier, till exempel vilken regional roll inlandskommunerna kan ha.

Avslutningsvis diskuterades som det skulle kunna göras ett liknande arbete på nationell nivå. Bland annat har Finland tagit fram en nationell strukturbild.

Övrigt: Tips om Tedtalk av Simon Anholt,

https://www.ted.com/talks/simon_anholt_which_country_does_the_most_good_for_the_world?language=sv

Presentation: Regional tillväxt 2015 – trender och analyser om hållbar regional tillväxt och attraktionskraft, Wolfgang Pichler, Tillväxtanalys

Presentationen var inriktad på att diskutera vad rapporten skulle kunna innehålla för att vara till mer nytta och till vilka beslutsprocesser innehållet kan användas. Ingen särskild process har varit i åtanke när rapporten har skrivits. Det handlar om en utredning innehållande inspel till exempelvis Regeringskansliet om läget i Sverige. Men konkret används indikatorerna med en tillhörande text i budgetproposition för Utgiftsområde 19 Regional tillväxt (se <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2015/09/prop.-2015161/>).

Innehållet i den senaste rapporten relaterar till *En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020*. Tillväxtanalys har utvecklat en ansats att följa upp strategin med siffror och kommentera utvecklingen. Rapporten

bygger också till stor del på Tillväxtanalys övriga kunskapsunderlag. Det regionala perspektivet kan ses på olika sätt. Men den lokala arbetsmarknaden har varit en viktig utgångspunkt i kombination med en indelning som håller i några år, därför har funktionella analysregioner använts. Men det är inte alltid lätt att få till en diskussion med politiker om deras administrativa område (kommuner och län) inte syns i kartbilden. Men funktionella analysregioner är viktiga för att förstå nationen och regionens plats i ett större sammanhang— sedan är det viktigt för regioner att bryta data på lägre nivåer och i andra geografier.

I arbetet var det också viktigt att göra en skillnad mellan stad och land. Även här är det utmanande att beskriva dessa kategorier, men Tillväxtanalys har skapat en indelningsmodell av svenska kommuner. Olika kategorier är viktiga för att visa vilka förutsättningar som finns för platsen och sedan hur de presterar i relation till dessa.

I rapporten har regional tillväxt belysts genom att visa lönesummeutveckling. Denna har använts i stället för bruttoregionalprodukt. Men det påtalades att det kan vara värt att även titta på BRP i och med att företagens ekonomiska återhämtning efter krisen inte alltid syns i ökad lönesumma eller sysselsättning. De utmaningar (såsom klimat, energi och miljö, globalisering, social samman hållning etc.) som identifierats i strategin har belysts med hjälp av olika indikatorer. Vidare har strategins prioriteringar belysts, såsom attraktivitet och tillgänglighet, innovation och företagande samt kompetensförsörjning.

När Tillväxtanalys fick uppdraget så bestämde man sig för att hålla sig ifrån policyrekommendationer. Innehållet har istället syftat till att skapa nyfikenhet till utmaningarna och prioriteringarna samt uppmuntra till vidare sökning av kunskap. Det handlar således att väcka ett intresse för ett resonemang och skapa policydiskussioner. Det går till exempel att bygga upp en egen berättelse kring bilderna och innehållet.

I relation till policy visar rapportens innehåll att den regionala problembilden i viss mån har förändrats. Den regionalekonomiska utvecklingen i Norrlands inland visar på en bättre utveckling än andra delar av Sverige såsom den sydöstra landsändan. Det finns också utmaningar i relation till attraktivitet och demografi, då det idag bor få människor i områden som går ekonomiskt bra. Angående globalisering behöver också en uppdelning av produktionsprocesser hanteras av politiken.

Workshop kollegialt stöd:

Avslutningsvis testade *Analytikernätverket* att föra dialoger kring några utmanande frågor på hemmaplan och använda analytiker från resten av landet som bollplank. Det fungerade på det hela tagit bra. Några exempel som togs upp:

- *Varsel inom träindustriföretag: Hur ser tillgång till statistik och prognoser för att exv. belysa möjligheten att överföra arbetskraft till andra branscher ut? Finns exempel på hur en sådan händelse har hanterats på andra håll?*
 - Exempel på data för analys:
 - Reglabs Matchningsindikatorer
 - Arbetsförmedlingens prognoser
 - Flertal processer hur en omvandlingsprocess kan hanteras nämndes, t ex
 - Scantias nedläggning i Sibbhult, Ola Jonsson vid Lunds universitet har tittat på denna utveckling, <http://docplayer.se/4361647-Avveckling-omstallning-utveckling-scandia-i-sibbhult-ola-jonsson-institutionen-for-kulturgeografi-och-ekonomisk-geografi-lunds-universitet.html>.
 - OECD har tagit fram studier om samhällets resiliens, t ex nedläggning av Nokias FoU-verksamhet i Tammerfors.
 - I december 2014 lanserades en omställningsstödsatsning till Blomstermåla. Regionförbundet Kalmar beviljade tillsammans med Mönsterås kommun och Ålems sparbank medel för att etablera en projektgrupp för att möta de behov

som finns i samband med att JOAB Recycling AB tagit ett inriktningsbeslut om att flytta delar av verksamheten till Polen vilket skulle påverka anställningen för 40-50 personer. Syftet med insatsen är att minska de negativa konsekvenserna av flytten genom att stärka befintliga verksamheter på orten samt att stimulera till nya. Målet med projektet var att personer som friställdes skulle få ny anställning eller starta eget företag.

- **Sociala konsekvensanalyser: Hur går det att belysa / beräkna sociala konsekvenser av olika alternativ på ett bättre sätt?**
 - Rapport Social Impact Assessment in Regional Land Use Planning, <http://www.nordregio.se/en/Publications/Publications-2007/Social-Impact-Assessment-in-Regional-Land-Use-Planning/>
 - Malmökommissionen, <http://malmo.se/Kommun--politik/Socialt-hallbart-Malmo/Kommission-for-ett-socialt-hallbart-Malmo.html>
 - I Norrbotten sker arbete med Folkhälsoindikatorer.
 - UL har tagit fram ett socio-ekonomiskt index som används för att belysa konsekvenser för olika grupper vid exv. busslinjeförändringar.
 - Se även rapporten "Bakom siffrorna", http://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/bakomsiffrornawebb.pdf

Summering, avrundning

Vad tar vi med oss?

- Bra med mötesplats, skapar kontakter och hjälp med omvärldsbevakning.
- Bra att höra att andra arbetar med liknande utmaningar
- Nyttigt att höra hur andra arbetar med analyser och uppföljning.
- Intressant att höra om Strukturbild Skåne, särskilt i relation till visualisering.
- Kollegialt stöd var ett intressant och givande moment. Kunde bidra med inspel och fann andras frågor relevanta även för egen del.
- Insyn i hur man kan resonera kring kvantitativa analyser.
- Förhoppning om ökad regional användning av Pipos (<https://www.tillvaxtanalys.se/analysplattformar/geografisk-analys---pipos.html>) kan öka framöver.
- Intressant att ta del av konsekvenser av utbildningsprocesser, bra att tänka på detta om en utbildning ska ske och förbereda arbetssätt.
- Det finns behov av en metastudie vad vi arbetar med – t ex att jämföra sig med hur de andra nordiska länderna arbetar med regional utveckling - dags att avrapportera / samla upp vad vi arbetar med.

Nästa träff

Planeringsgrupp består av:

- Sigrid Hedin Tillväxtverket (sammankallande)
- Wolfgang Pichler, Tillväxtanalys
- Peter Möller, Region Dalarna
- Styrbjörn Holmberg, Region Östergötland
- Thobias Torstensson, Region Örebro
- Eva Moe, Reglab

Innehåll och tema för nästa träff (förslag)

- Hallands flyttstudie

- Metadiskussion – regional utveckling
- GIS-arbete (ansats – pågående studier)
- Smart specialisering (samordning med Reglab process).
- Erfarenhetsutbyte kring analysarbete vid en regionbildning – lära av de som just genomgått processen samt de som har lång erfarenhet (Region Skåne, Halland, Västra Götaland)
- Utvärdering och uppföljning

Tidpunkt för nästa träff (förslag)

- Möjligt att koppla till Reglabs Forskarforum alt annat evenemang under hösten. Uppskattat att starta med en eftermiddagssession i anslutning till Forskarforum som i Karlstad hösten 2015. Ang. forskarforum kom förslag få forskning kring styrning av administrativa nivåer vid Södertörns Högskola.
- På våren kan träff i anslutning till ERSAs Sverigesektion övervägas. <http://ersa.org/about-us/ersa-sections/nordic/>